

פרק ט"ו – פרשת עמלק, רקע

1. רש"י שמואל א טו

(ה) וירב בנחל - וילחם בנחל ורבותינו אמרו על עסקי נחל רב ודן את עצמו ומה בשביל נפש אחת אמרה תורה ערוף עגלה בנחל בשביל כל הנפשות האלו לא כ"ש אם אדם חטא בהמה מה חטאה?

Yoma 22b

And he strove in the valley. R. Mani said: Because of what happens 'in the valley': When the Holy One, blessed be He, said to Saul: *Now go and smite Amalek*, he said: If on account of one person the Torah said: *Perform the ceremony of the heifer whose neck is to be broken*, how much more [ought consideration to be given] to all these persons! And if human beings sinned, what has the cattle committed; and if the adults have sinned, what have the little ones done? A divine voice came forth and said: *Be not righteous overmuch*. And when Saul said to Doeg: *Turn thou and fall upon the priests*, a heavenly voice came forth to say: *Be not overmuch wicked*.

2. גמ' יומא כב:

(שמואל א' טו) 'וירב בנחל', אמר רבי מני: על עסקי נחל. בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא לשאול (שמואל א' טו) 'לך והכית את עמלק', אמר: 'ומה נפש אחת אמרה תורה הבא עגלה ערופה, כל הנפשות הללו על אחת כמה וכמה! ואם אדם חטא - בהמה מה חטאה? ואם גדולים חטאו - קטנים מה חטאו?' יצאה בת קול ואמרה לו (קהלת ז') 'אל תהי צדיק הרבה'. ובשעה שאמר לו שאול לדואג (שמ"א כב) 'סב אתה ופגע בכהנים', יצאה בת קול ואמרה לו (קהלת ז') 'אל תרשע הרבה'.

<u>שמו"א כב: יט – הרצח בנוב עיר הכהנים</u>	<u>שמו"א טו: ג – הצווי בעמלק</u>
<p>וְאֵת נָב עִיר הַכֹּהֲנִים הִכָּה לְפִי חָרָב</p> <p>מֵאִישׁ וְעַד אִשָּׁה</p> <p>מֵעוֹלָל וְעַד יוֹנֵק</p> <p>וְשׁוֹר וְחִמּוֹר וְשֶׁה</p> <p>לְפִי חָרָב:</p>	<p>עָתָה לָךְ וְהִפִּיתָה אֶת עַמְלֵק וְהִחַרְמְתָם אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ וְלֹא תִחַמַּל עָלָיו וְהִמַּתָּה –</p> <p>מֵאִישׁ עַד אִשָּׁה</p> <p>מֵעוֹלָל וְעַד יוֹנֵק</p> <p>מִשׁוֹר וְעַד שֶׁה</p> <p>מִגְמָל וְעַד חִמּוֹר:</p>

Yoma 54a

Would you say that wherever the word 'there' is used, it implies 'forever', but the following objection can be raised: *And some of them, even of the sons of Simeon, five hundred men, went to Mount Seir, having for their captains Pelatiah, and Neariah, and Rephaiah, and Uzziel, the sons of Ishi. And they smote the remnants of the Amalekites that escaped, and dwelt there unto this day.* But Sennacherib, King of Assyria, had come up already and confused all the lands as it is said: *I have removed the bounds of the peoples, and have robbed their treasures?* This is a refutation.

3. גמ' יומא נד:

וכל היכא דכתיב שם לעולם הוא. מיתבי: +דברי הימים א' ד' ומהם מן בני שמעון הלכו להר שעיר אנשים חמש מאות ופלטיה ונעריה ורפיה ועזיאל בני ישעי בראשם ויכו את שארית הפלטה לעמלק וישבו שם עד היום הזה וכבר עלה סנחריב מלך אשור ובלבל כל הארצות, שנאמר +ישעיהו י' וְאָסִיר גְבוּלוֹת עַמִּים וְעִתּוֹדוֹתֵיהֶם שׁוֹשְׁתִי! תיובתא.

Rambam, Forbidden relations, 12:25

When Sannecherib, King of Assyria, arose, he confused the identity of all the nations, mixing them together, and exiling them from their place. The Egyptians that live in the land of Egypt at present are of other nationalities. This also applies with regard to the Edomites in the field of Edom. Since these four forbidden nations became intermingled with all the nations of the world [with] whom it is permitted [to marry once they convert], all [converts] are permitted. For when anyone of them separates himself [from them by] converting, we operate under the presumption that he became separate from the majority. Therefore in the present age, in all places, whenever a convert converts, whether he be an Edomite, an Egyptian, an Ammonite, a Moabite, a Kushite, or from any of the other nations, whether male or female, he or she is permitted to marry among the Jewish people immediately.

4. רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יב הלכה כה

כשעלה סנחריב מלך אשור בלב כל האומות ועירבם זה בזה והגלה אותם ממקומם, ואלו המצרים שבארץ מצרים עתה אנשים אחרים הם, וכן האדומים שבשדה אדום, והואיל ונתערבו ד' אומות האסורים בכל אומות העולם שהן מותרים הותר הכל, שכל הפורש מהן להתגייר חזקתו שפירש מן הרוב לפיכך כשיתגייר הגר בזמן הזה בכל מקום בין אדומי בין מצרי בין עמוני בין מואבי בין כושי בין שאר האומות אחד הזכרים ואחד הנקבות מותרין לבא בקהל מיד.

Sanhedrin 20b

It has been taught: R. Jose said: Three commandments were given to Israel when they entered the land; [i] to appoint a king; [ii] to cut off the seed of Amalek; [iii] and to build themselves the chosen house [i.e. the Temple] and I do not know which of them has priority. But, when it is said: The hand upon the throne of the Lord, the Lord will have war with Amalek from generation to generation, we must infer that they had first to set up a king, for 'throne' implies a king, as it is written, Then Solomon sat on the throne of the Lord as king. Yet I still do not know which [of the other two] comes first, the building of the chosen Temple or the cutting off of the seed of Amalek. Hence, when it is written, And when He giveth you rest from all your enemies round about etc., and then [Scripture proceeds], Then it shall come to pass that the place which the Lord your God shall choose, it is to be inferred that the extermination of Amalek is first. And so it is written of David, And it came to pass when the king dwelt in his house, and the Lord had given him rest from his enemies round about, and the passage continues; that the king said unto Nathan the Prophet: See now, I dwell in a house of cedars etc.

Rambam, Laws of Kings, 1:1-2

Halacha 1: Israel was commanded to fulfill three mitzvot upon entering the Promised Land:

- a) To choose a king, as Deuteronomy 17:15 states: 'Appoint a king over yourselves;'
- b) To wipe out the descendants of Amalek, as Deuteronomy 25:19 states: 'Erase the memory of Amalek;'
- c) To build God's Chosen House, as Deuteronomy 12:5 states: 'Seek out His Presence and go there.'

Halacha 2: The appointment of a king should precede the war against Amalek. This is evident from Samuel's charge to King Saul (I Samuel 15: 1-3): 'God sent me to anoint you as king ... Now, go and smite Amalek.' Amalek's seed should be annihilated before the construction of the Temple, as II Samuel 7:1-2 states: 'And it came to pass, when the king dwelt in his palace, and God gave him peace from all his enemies who surrounded him, the king said to Nathan, the prophet: 'Look! I am dwelling in a house of cedar, ... but the ark of God dwells within curtains.

5. סנהדרין כ"ב

תניא, רבי יוסי אומר: שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ: להעמיד להם מלך, ולהכרית זרעו של עמלק, ולבנות להם בית הבחירה, ואיני יודע איזה מהן תחילה, כשהוא אומר +שמות י"ז+ כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק, הוי אומר: להעמיד להם מלך תחילה, ואין כסא אלא מלך, שנאמר +דברי הימים א' כ"ט+ וישב שלמה על כסא ה' למלך. ועדיין איני יודע אם לבנות להם בית הבחירה תחלה, או להכרית זרעו של עמלק תחלה, כשהוא אומר +דברים י"ב+ והניח לכם מכל אויביכם וגו' והיה המקום אשר יבחר ה' וגו' - הוי אומר: להכרית זרעו של עמלק תחלה. וכן בדוד הוא אומר: +שמואל ב' ז'+ ויהי כי ישב המלך דוד בביתו וה' הניח לו מסביב, וכתוב +שמואל ב' ז'+ ויאמר המלך אל נתן הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וגו'.

6. רמב"ם מלכים א

הלכה א: שלש מצות נצטוו ישראל בשעת כניסתן לארץ, למנות להם מלך שנאמר שום תשים עליך מלך, ולהכרית זרעו של עמלק שנאמר תמחה את זכר עמלק, ולבנות בית הבחירה שנאמר לשכנו תדרשו ובאת שמה.

הלכה ב: מינוי מלך קודם למלחמת עמלק, שנאמר אותי שלח ה' למשחך למלך עתה לך והכיתה את עמלק, והכרתת זרע עמלק קודמת לבנין הבית, שנאמר ויהי כי ישב המלך בביתו וה' הניח לו מסביב מכל אויביו ויאמר המלך אל נתן הנביא אנכי יושב בבית ארזים וגו'...